

RHINA

KATAJAVUORI

WENLA
MÄNNISTÖ

TAMMI

RIINA
KATAJAVUORI

WENLA
MÄNNISTÖ

ROMAANI

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

© Riina Katajavuori ja Kustannusosakeyhtiö Tammi, 2014

ISBN 978-951-31-7983-0

Painettu EU:ssa

HENKILÖT

WENLA MÄNNISTÖ, isätön tyttö kukkeimmassa iässään. Asuu äitinsä Marja Männistön kanssa valkoisen kaksikerroksisen kerrostalon kulmahuoneistossa Intiankadun ja Kymintien kulmassa. Opiskelee sisustussaneeraajaksi.

MARJA MÄNNISTÖ, kättilö Kättilöopistolla. Wenlan äiti, yksinhuoltaja.

ALLI JUKOLA, vainaa, joka ylhäältä käsin tarkkailee, miettii, muistelee ja pohdiskelee. Jusa, Tommi, Aapo, Simppa ja Eppu Jukolan biologinen äiti, englantilaissyntyisten Laten (Lowrin) ja Timin käytäntöäiti.

JUSA JUKOLA, veljessarjan vanhin. Asuu Allastien ja Intiankadun kulmassa olevassa punaisessa huonokuntoisessa puutalossa kuuden veljensä (biologisten ja puoliveljien) kanssa.

TOMMI JUKOLA, Juho ja Alli Jukolan poika, kuten Jusa ja Aapo. Vahvin.

AAPO JUKOLA, pisin veli, Juho ja Alli Jukolan poika.

SIMPPA JUKOLA, Alli Jukolan ja afrikkalaisen Tumelon lapsi.

LATE (LOWRI), englantilaisen muusikon Benin ja deekikselle menneen englantilaisnaisen Fionan lapsi.

TIMI (TIM, TIMPPA), kuten Late.

EPPU JUKOLA, Alli Jukolan ja Benin lapsi.

KAJSA RAJAMÄKI, pesijä, töissä Harjun saunassa. Entinen saunamestari. Viulisti-Mikon vaimo (taas nyt tauon jälkeen) ja viiden lapsen äiti. Lapsista kaksi, kaksospojat, ovat Tanskassa Jonas-isänsä ja tämän uuden vaimon Mian luona. Kajsa, Mikko ja kolme lasta (Hessu, Mörri ja Tallu) asuvat Limingantiellä kerrostalon yläkerrassa.

MIKKO RAJAMÄKI, idealistinen, hyväsydäminen
ja vaitelias viulisti.

ANSKU SEUNALA, Wenlan bestis. Lukutoukka ja joskus säikky,
mutta muuten pätevä ihminen ja sanoittaja.

ULLIS KUOKKALA, Wenlan ja Anskun kaveri, saksofonisti.

MAIJA KUOKKALA, Ulliksen sisko, judoka.

HENRIKKA KONKKALA, Wenlan ja Anskun ja Kuokkalan
siskosten kaveri, huilisti.

MARTTI "MARBELLO" NURMINEN, Kumpulän hengen-
nostattaja ja kyläaktiivi.

BEN, Alli Jukolan toinen aviomies. Englantilainen didgeridoon-
soittaja.

LINTU (kiisla), Benin juttukaveri kalastajakylässä Pohjan-
meren rannalla.

RAUNO KOLISTIN, äreä ukko ja puhelinmyyjän uhri.

MATTI TAULA, karhumies, Kajsa Rajamäen poka.

PETTYMYSTENTUTKIJA HANNA PURSIAINEN,
Kajsan esimies Harjun yleisessä saunassa.

JAPANILAINEN MIES, Kajsan asiakas Harjun saunassa.

HELVI, Kajsan asiakas Harjun saunassa.

HELENA, Marja Männistön nuoruudenystävä.

CHISU, muusikko.

MARILYN MONROE, näyttelijä, laulaja, ukulelensoittaja.

ANNA PUU, muusikko.

BOB LECKIE, Yhdysvaltain merijalkaväen sotilas.

MIKKE GRANLUND, kiekkoileijona.

SOFIA COPPOLA, elokuvaaja.

Lisäksi: aseveli, jenkkisotilas, pikkulapsi, Siru, kameratyöt,
koulupoika, turistit, pubin isäntä, kumpuläläläisissä,
vanha stadilaisäijä, aboriginaali, Kössi Tammisto, synnyttäjä,
vastaantulija, Petteri jne.

ALKU

Helsingin Kumpulassa, Allastien ja Intiankadun kulmassa, on punainen puutalo. Silmänkantaman päässä pauhaa Kustaa Vaasan tie, jonka toisella puolella sijaitsee Toukola (mistä löytyvät eksoottiset Sumatrantie, Jaavantie, Kongontie).

Tuon sosiaalitoimen syystäkin silmätikkuna olevan omakotitalon lähellä, siinä loivassa rinteessä missä hellepäivinä jonotetaan Kumpulun maauimalaan, kasvaa happamia marja-aronioita, joista peruskoululaisten vanhemmat opettajan johdolla syksyisin valmistavat myyjäisiin omena-aronia-nektaria. Intiankadun molemmin puolin kohoilee kallioita sekä kaupunkimetsän ja pusikon välimuotoa, minne äidit lapsineen palmusunnuntain alla sukeltavat etsimään pajunvitsoja.

Kumpulassa on vielä hyvää vanhan ajan kylähenkeä. Puutarhakaupunginosan asukkaat tuntevat toisensa, vaihtuvuus on vähäistä. Myös punaisen talon poikajoukkion laatu on kaikkien tiedossa.

PACIFIC – TYYNENMEREN TAISTELUTOVERIT

Veljekset ja tytöt katsovat toisesta maailmansodasta kertovaa HBO:n minisarjaa Pacific – Tyynenmeren taistelutoverit. Merivoimien suurimman joukko-osaston jenkkitilaat taistelevat paratiisisaarilla japanilaisia vastaan. Guadalcanal, Cape Gloucester, Peleliu, Iwo Jima, Okinawa. Paljon lähikuvaa, paljon roisketta, taivaalta leijuvaa valkoista tuliperäistä hippusta. Ollaan teltoissa, luetaan Raamattua

ja Hemingwayta. Kärsitään janoa, merkitään lyijykynällä muistiin henkilökohtaisten kaatojen määrä. Kasvetaan, koetaan yhteyttä ja veljeyttä. Kiinnyttään esimieheen. Välitetään, keskustellaan, menetetään.

WENLA (vispaa käsiään sivuilla). ÄÄÄK! IIIK! (nauraa) Paperia!

JUSA (ryntäilee ja säntäilee, tuo vessapaperia, painelee Wenlan avokaulaisen potkupukumaisen sortsitoppiasun pehmeää, kukkeaa kaula-aukkoa). Sä oot yks söhelö.

WENLA (kiemurtelee, hekottaa, nauttii). Se oli vahinko! Cappuccinot hulahti tissien väliin.

ANSKU. Miten sä onnistutkin.

JUSA. Sinne lorautit sumpit.

WENLA (avaa ylimmän napin ja kurkistaa miten märkää kaikki on, poukkaa ylös sohvalta, hihittää. Lämmin neste imeytyy turkooseihin rintaliiveihin, rintaliiveistä miehustaan, ja valuu edelleen mahalle. Wenla ravistelee hartioitaan).

Uuu! Tuntuu samalta ku olis pissannu housuun.

JUSA (tuijottaa rintoja). Ai?

WENLA (selittää käsillään). Mut vaan vähän ylempänä.

JUSA. Justiin. (Jusa puristaa märkää paperimyytyä nyrkissään niin että nestettä valuu rystysten välistä lattialle, katsoo Wenlaa, märkää tissivakoa, hieraisee nenäänsä, toljottaa sitten paperimyytyjä, kumartuu nostamaan pudonneen kahvikupin ja jää seisomaan se kädessään.)

JENKKISOTILAS. I wanna slap a Jap!

Merijalkaväen Bob Leckie kirjoittaa kirjettä kotikadun Veralle. Bob Leckie joutuu tiedusteluun. Bob Leckie joutuu siivousryhmään. Cape Gloucesterilla sataa, sataa, sataa. Pavuvulla kemiat huononevat entisestään. Bob Leckien sotasalis, japsipistooli, pöllitään. Omat alkavat pottuilla.

Kun Bob Leckie lähti rintamalle, Bob Leckien isä ei millään tahtonut sanoa kohtisuoria hyvästejä. Isä vaan tutki ja potki autonrenkaita. Ei millään olisi ojentanut kättä. Lopulta ojensi. BOB LECKIEN ISÄ. Goodbye, son.

(Hyvästi, poikani, se oli käännetty.)

WENLA. Bob Leckie on hyvännäköinen suikka päässä. Sillä on hyvät rintalihakset.

ANSKU. Noilla kaikilla on.

John Basilone taistelee vuorokausikaupalla ilman unta ja ruokaa, saa kunniamitalin ja pääsee kotiin myymään sota-obligaatioita. Kuoltuaan hän pääsee postimerkkiin. Gibson, hullun kiilto silmissään, kuristaa kituvan japanilaisen. Joku terveempi katsoo vieressä.

Mutaa polviin saakka, käärmeitä, vihollinen ja omat, sadetta, ripulia, kisakunto kestää tai taipuu.

Sellaista oli sota. Sekavaa, märkää, rottaista ja hiiristä. Pimeässä bamburyteikössä yritetään nähdä, tulevatko japanilaiset keskeltä läpi, onko niitä vain neljän tiedusteluryhmä vai onko niitä enemmän.

Kameraa käytetään hyvin ja käsivaralla, katsojankin on vaikea (lähes mahdoton) nähdä, minne pitää ampua. Päätökset ovat summittaisia, suurpiirteisiä.

Vähän niin kuin MM-tason lätkässä.

MIKKE GRANLUND (ilmaveivihypetykseen kyllästyneenä).
Sitä vaan silmät kiinni laukoo sinne päin ja toivoo että menis
reppuun.

Jokainen tekee virheitä. Kun yössä kahahtaa, ei tiedä, nousi-
ko joku kuselle poterosta vai onko siellä vihollinen. Ei kuulu
merkkiääntä. On pakko ampua. Sledge ampuu oman. Ei voi
mitään.

ASEVELI. Et voi jäädä miettimään sitä, Sledgehammer. Et voi
jäädä miettimään yhtään mitään täällä.

Sledge on taiteilijasielu kuin Tuulen viemän Ashley Wil-
kes, hänellä on sodan melskeessä aina aikaa istua ja tuijotella
tyhjyyteen, miettiä, puntaroida. Näyttelijällä on puolittain
murjottava, puolittain loukkaantunut ilme. Sledgen mieli
työstää, hän sisäistää sotaa.

Myöhemmin hän kirjoittaa sodasta kirjan. Siitä tiedämme
ettei hän kuole. Kirjasta tehdään tämä tv-sarja. Nämä miehet
ovat oikeita miehiä. Lopputeksteissä näemme heidän oikeat,
todelliset kasvonsa. Bob Leckie on vanha mies, ei nuorem-
panakaan ihan niin komea kuin häntä näytellyt näyttelijä.

Snafulla on mielenvikaiset kasvot. Snafulla on suu koko
ajan auki ja suuret puoliveriset silmät. Snafu tarkkailee Sled-
geä ja osoittaa kiintymykseen vivahtavaa älykkyyttä estäes-
sään Sledgeä irrottamasta tapetun japanilaisen kultahampaita,
vaikka itse heittelee pikkukiviä japanilaisvinaan avonai-
seen kalloon, loiskauttelee stemuja löysiin verimönjäisiin
aivoihin.

Sledge haluaisi osata olla yhtä tunteeton kuin Snafu. Hän
haluaisi nähdä japanilaiset eläiminä kuten Snafu. Silloin olisi

helpompi kestää kaikki, tappaa, irtautua. Mutta Snafu näkee, ettei Sledge toipuisi, jos lähtisi hirviölinjalle. Snafu estää. Sledge suuttuu. Se on kaunis kohtaous.

TOMMI (syö pizzeriaan suoraan kahvilaatikosta). Tää on vitun hyvä sarja.

AAPO (juo energiajuoma Ediiä). Taistelutoverit on kuulemma vielä parempi.

TIMI. Ei voi olla.

EPPU. Snafu. Hauska nimi.

ONKO ALLI HUOLISSAAN?

ALLI. Minä olen pysyvässä tilassa, kun olen poissa maalliselta vaellukseltani. Olen ollut kuolleena jo jonkin aikaa, mikä on vanhemmuuden kannalta mielenkiintoista ja huojentavaakin, sillä minä en kasva, muutu, kehity, mutta poikani kasvavat minua koko ajan kiinni ja jonain päivänä ohikin.

Minä katson täältä heitä ja toisinaan he minua. En johdata, en ohjaa, tarkkailen vain. Teen havaintoja, en tulkitse. En työnnä tunteitani heihin enää, kaikki on ollut mikä on ollut ja leiviskä hoidettu niin kuin parhaaksi taisin. En kiristä, en purista, en komenna, en säksätä. En kerää en korjaa en kata en vaivaa en pese en ripusta en muistuta en petaa. (En unohda en suutu en huuda.)

Korvaamaton? Jokainen tuolla alhaalla luulee itseään korvaamattomaksi. Nuo ihmismuurahaiset maailmansa melskeessä. Jotkut vaihtavat kiireessä formula-auton rengasta niin kuin asialla olisi todellinen hätä. Joku ajaa kyljellään rata-ajoa

moottoripyörällä, jonkun mielestä sellainen ympyränmuotoinen meluisa toiminta on hauskinda mitä voi maailmassa olla. Kotiin palatessa olo on kuolematon.

Toiset polkevat polkupyörällä halki kokonaisen valtion mustissa piukeissa asuissa, ylämäkeä vakavina, alamäkeäkin polkevat, eivät anna painovoiman toimia tavallaan.

Jossain mustatukkaiset naiset punovat korimaisia jalkarahjeja suuressa tehdashallissa ja niitä ostetaan sisustuskaupasta pienellä rahalla ja lepuutetaan koipia television äärellä.

Punaiset gondolihissit kulkevat vuorten välissä ja hukkuvat pilviin, ihmisiä sisässään, lähelle toisiaan ahtautuneina, lumiset sukset pystyssä kuin käytetyt hammastikut.

Mekin olimme aina lähekkäin, minä ja koltiaiset, ei ollut tilaa. Ei päässyt eristyksiin. Sormia jäi ovien väliin kun haimme omaa rauhaa sulkemalla ja paiskomalla. Lukot putoilivat ja ovenkahvat roikkuivat. Ruuveja irtoili eikä niitä ruuvattu takaisin. Ei riittänyt yksinäisyyttä eikä yksityisyyttä eikä ristipääruuvareita kenenkään tarpeisiin meillä.

Minun tissini ruokkivat heidät ja sitten käännyn seinään päin vaihtamaan yöpaitaa päiväpaitaan. Heidän pippelinsä sojottivat aamuisin kohti vessaa ja muuttuivat vuosien saatossa moloiksi. Kivekset laskeutuivat, koittivat raskaammat ajat, kivuliaammat painot. Monta lapsivuotta Jusa vaati minut mukaan vessaan, siinä minä katsoin ammeenreunalla istuen luomea Jusan vasemman pakarän alapuolella kun se pissasi pönttöön ja tiesin että myöhemmin tuota salaista luomea katselee ja sivelee joku nuori sirpakka likka ja ottaa omakseen.

Minua kirpaisi kauhea omistamisen halu. Tuokin luomi on tehty jaettavaksi, mitään en saa itselleni pysyvästi. Me

jaamme Jusan, minä ja tuo tulevaisuuden jäntevä tyttö. Minä saan sylin täyteen lapseni ihoa ja kokonaista ihmistä, niin kauan kuin saan. Sitten hauikset kasvavat, halaukset harvenevat ja reidessä tuntuva roikkuvan lapsen paino on aavesärky enää.

Se pitäisi muistaa joka kerta kun lastaan halaa. Että tämä pehmeä kakkupulla katoaa käsistäni ja niin on määrä.

JUSA. Miks pippeli sojottaa?

ALLI. Siksi että siihen voi jonain päivänä laskeutua joku pieni väsynyt lintu matkallaan kaukaiseen lämpimään maahan.

SAUNAPOJAT

WENLA (syö iltapalaa, perunapiirakkaa ja kaakaota, tuijottaa ulos ikkunasta, alkaa nauraa). Mami sun on pakko tulla. Katso nyt noita.

MARJA MÄNNISTÖ (kurkottaa katsomaan keittiön ikkunasta). Onko nuo Jukolan roistot?

WENLA. No ketkäs muut! Naakkenina sydäntalvella.

MARJA. Voi hyvä Luoja. Juoksevat paljain varpain pitkin poikin Intiankatua.

WENLA. Ne on ollu varmaan saunassa.

MARJA. Punaisia ja höyryäviä ovat.

WENLA. Ja syötävän nudeja! Aut. Nyt sai Jusa lumpparista päähän.

MARJA. Uh, Jusa osui Tommin... kalleuksiin.

WENLA. Mä en kestä. Simppa-ressu liukastui.

MARJA. Ja bussi menee ohi. Mitä matkustajat ajattelee. Hullut villit vapaina.

WENLA. Timi tekee lumienkeliä penkkaan!

MARJA (laulaa). Se oli viuhahdus, karmea öinen tosi viuhahdus...

WENLA. Mun on pakko ottaa kuvia. Nää niin menee jakoon!

MARJA. Miksi ne nyt hautaa tuota yhtä poikaa lumeen. Kuka se on?

WENLA. Eppu. Se on leikkiä, sen pää näkyy. Nyt se poukkasi ylös.

MARJA. Ja tuolta saapuu Limingantien Kajsa piskinsä kanssa.

WENLA. Mitä se Rajamäen muija oikeen räyhää niille? (Avaa ikkunaa.)

KAJSA. Sisälle siitä hunsvotit! Saatte kuolemantaudin!

JUSA. Tauti on housuissas! (Heittää lumipallolla Kajsaa, pallo osuu rinnuksiin.)

MARJA. Pane se ikkuna kiinni, ei me olla mitään korttelivahteja.

(Eppu pyllistää Kajsalle ja läpsii pakaroiitaan.)

WENLA (huutaa). Moi jätkät! Kivat bodyt!

MARJA. Nyt se ikkuna kiinni ja sassiin.

SIMPPI. Toi kuvaa meitsiä!

WENLA (huutaa). Jusalle kybä, Timpalle kasi miikka, Aapolle ysi... Tommille ysi puokki!

JUSA (kuulee ja innostuu). Kuulittekste! Kybän jäbä. (Pulistelee.)

SIMPPI. Hikke.

WENLA. Kivasti heiluu pilit! Paleleeko pakkasvajerit!

MARJA. Wenla! (Sulkee ikkunan.)

WENLA (mumisee). Ja Latelle kymmenen punnerrusta.

MARJA. Somppajollit. Ei järjen kipenää päässä.

WENLA. Ne on mun frendejä.

MARJA. Sun ystävillä ei paljon päätä palella.

WENLA. Ei niin. Siks ne on just hauskoja.

MARJA. En suosittelisi niiden seuraa. Niille ei elämän suunta näytä olevan kovin nousujohteinen. Vetävät vielä sinutkin mukaan tuohon lorvimiseen ja sekoiluun. Aikamiehet.

WENLA. Ei nykyään mennä Mami uraputkeen kahdeksantoistavuotiaana. Ei missään duunissa olla kuitenkaan koko ikää. Ei edes kovin kauan.

MARJA. Voisi vähän edes yrittää.

WENLA. Kyllä ne on kai hakenut duunia Valittujen Palojen puhelinmyyjinä.

MARJA. Olisi sekin alku. Ihan kunniallista työtä.

WENLA. Provikkapalkalla...

MARJA. Ei pidä nyrpistellä.

WENLA. Kaikkialla tulee yyeet tasaisin väliajoin. Me valmistutaan korkeintaan pätkätyöläisiksi. Todennäköisesti me työllistetään itse itsemme. Eikä todellakaan saada mitään eläkkeitä mistään. Se kerrottiin jo koulussa yhteiskuntaopissa. Me ollaan puhuttu tää homma Anskun kanssa. Nuoruus on hyvä ikä. Siitä pitää ottaa kaikki irti. Sitä pitää tiätsä silleen vaalia.

MARJA (hyräilee). Rakkautta hellyyttä muuten se on menynyt sitä pitää vaalia.

WENLA. Just.

MARJA (pyyhkii pöytää). Nuo pojat on saaneet ilmaiseksi niin paljon.

WENLA. Ai niinku mitä muka. Orporaukat.

MARJA. No esimerkiksi tuon jumalattoman suuren talon. Alli-vainaan vanhempien perua. Joskus tämä oli lestinheitäjien ja trokarien seutua, mutta eipä ole enää. Suhdanteet muuttuu. Onko sinulla mitään käsitystä mitä tuollaisista omakotitaloista tällä alueella nykyään maksetaan? Eihän täällä ole taloja melkein ikinä edes julkisessa myynnissä. Jos ne myisi sen, jokaisella seitsemällä olisi aika rapsakka pesämuna. Mutta ei tietenkään kannata myydä. Arvo nousee koko ajan. Paitsi jos päästää talon rapistumaan, niin kuin ne on nyt päästäneet. Torvelot.

WENLA. Aina sä ajattelet vaan mammonaa.

MARJA. Pakko ajatella kun pitää saada vuokrat ja laskut maksettua. Yksin.

WENLA. On meillä aina kasvissosekeittoa pöytään riittänyt.

MARJA. Minä olen melkein kaikki nuo Allin pojat maailmaan päästänyt. Siis nuo biologiset. Jusan syntymän aikaan olin vielä opiskelija.

WENLA. Oli varmaan söpöjä.

MARJA. Kinan peitossa, punaisia ja ruttuisia kuin nyrkkeilijät. Sellaisia kuin kaikki luojanluomat ovat. Tommi oli vantara vauva. Tissille ne kaikki pian mönkivät. Allilla nousi maito joka kerta hyvin, se pumppasi ylimääräiset maidot talteen ja lahjoitti Kätilöopistolle. Juho Jukola oli paikalla vain Tommin ja Aapon synnytyksessä. Silloin kun esikoinen syntyi, se oli töissä, soittokeikalla niin kuin melkein aina.

WENLA (merkitsevästi). Oli eräillä kuitenkin joku isä ole-
massa.

MARJA. Paitsi Simpalla.

WENLA. Ja tiedossa, ja papereissa. No okei, ei ehkä Simpalla,
mutta muilla.

MARJA. Simppa ei tietenkään ollut punainen mutta rutussa
sekin oli, ja nenä poskella. Beni oli kyllä saapuvilla Epun syn-
nytyksessä, se sympaattinen rampa. Kylvetti vauvan, vaika
minä vähän epäilin, että miten sellaisella kädellä pystyy.
Mutta hyvin se sen otti syliin oikealle käsivarrelle eikä ollut
yhtään epävarma. Olihan sillä lapsia ennestään ja kokemusta.

WENLA. Kauhean epäasiallisesti sä puhut ihmisestä. Sym-
paattinen rampa.

MARJA. Mukavahan se oli, Beni, kun oli maisemissa ja kui-
villa. Mutta sitten sekin hävisi, häipyi.

WENLA. SeKIN.

MARJA (nousee täyttämään astianpesukonetta). Nih.

WENLA. Häivytään, häivytetään, hävitetään, hävitään.

BENIN NYKYTILA

ALLI. Lammaspallot laiduntavat siellä missä Ben nyt ku-
peksii. Meri on vasemmalla, tai oikealla, tai edessä. Ilma on
sumuinen ja merinen, tukka kastuu kun sumussa vaeltaa ja
aallonmurtajalla tuijottaa vaikka mitään ei nää.

Siellä se meri nyt löntystää. Kämpän ikkunassa on mustaa
virtaviivaista likaa. Linnut suihkivat taivaalla, likaviirulinnut.
Taivas on levollinen. Sataa pudottelee päivästä toiseen,
aamusta iltaan. Ben pitää mustavalkoisesta.

Joan Baez ulisee vetoisessa huoneessa jonka lattialle Ben on kasannut simpukoita. Rantakalliossa on trilobiitteja.

KAJSA EI KÄYTÄ KUPPAUSKIRVESTÄ

KAJSA. Kivipöydän päällä on vaahtomuovipatja, joka on päällystetty keltakukallisella vahakankaalla. Tänään pesin saksalaisen, australialaisen ja suomalaisen. Joillekin pitää puhua heti ja paljon. Tälle kotimaiselle noin kolmekäsi-ikäiselle naiselle aloin heti hölpöttää ja hän pölötti takaisin, vaikka näin että puheenpalpatus, tämä avoinna oleminen oli hänelle iso teko. Puhuminen oli vaate, johon hän suojautui.

Hienotunteisesti pesusieniä kiersi kaukaa tummentuneet nänninpihat. En kysellyt mitään mutta päätin hiljaa mielessäni alkuraskauden. Pesin varpaat pehmeästi ja yksitellen. En tiedä vyöhyketerapiasta mutta varpaat ovat minusta älyttömän humoristiset. Tämän jalan koko oli arviolta kolmekymmentyhdeksän, keskimäinen varvas hauskan pitkä. Jalkaterässä on paljon luita, lihaksia ja kudoksia. Holvi, kaari, hermonpäitä, monenlaisia mahdollisuuksia. Suihku oli lämmin ja vesi tuli hyvällä paineella laajalle alueelle naisen ihokartastolla, ruumismantereella. Hän hengitteli ja sulki välillä silmiä. Olisin voinut puraista naista hampailani. Ihminen on niin liikuttavan suojeton ja luottavainen nakuillessaan siinä pesulavetilla. Mutta minuun luotetaan, olen ammattireiska.

Puhuimme lapsista, koirista, säästä, kuppauksesta. Minä en kuppaa mutta osaan vastata kuppauksysymyksiin. Kup-

paus kiinnostaa kaikkia. Se on kuin synti tai tabu tai joku menneen maailman alkuvoimainen jäännös. Vaikka ei siinä kuppari-Annikin mukaan mitään mystiikkaa ole. Kuppaus kestää puolitoista tuntia mutta Annikille työrupeaman kesto on kolme tuntia desinfiointeina. Pikkuinen kuppauskirves viehättää joka kuppauksen jälkeen tatuointiliikkeeseen puhdistettavaksi. Kipot pitää desinfioida pahasta verestä. Enää ei käytetä lehmänsarvia vaan pelkkiä muovikippoja.

Keho antaa aina sen minkä se antaa. Kuona-aineet valuvat ulos. Moni on päässyt lihasperäisistä selkävivusta kuppauksen avulla. Puolitoista vuorokautta kun maltaa odottaa, niin alkaa tapahtua. Vaikka ei kuppaus ole mikään uskomushoito. Mutta minullakin hävisi alaselän juilinta, kun kerran Annikin käsittelyssä kokeilin kuppautta.

Tämä työpaikkani Harju on perheyritys. Toivon hartaasti, että pettymystentutkija Hanna Pursiainen palaisi pian suorinta tietä yliopistoihinsa ja korkeakouluihinsa ja hänen mukava veljensä Veikko Pursiainen ottaisi taas päävastuun tästä puljasta.

Sauna on yhteisöllinen paikka. Harva tänne tulee yksin, saati yksin olemaan. Miesten puolella puhutaan kesällä Slashista ja Michael Monroesta, syksyllä Radio Helsingistä ja talvella mäkihyppääjistä ja luistinratojen alati lyhenevistä jäädytysjaksoista. Että miksei kuntalaista palvella kuin tammikuusta helmikuuhun, vaikka lunta ja pakkasia olisi marraskuusta maaliskuuhun. Ja miksi nykyään aurataan ja jäädytetään vain puolikas kenttää, kun toinen puoli lojuu koskemattomana umpihankena. Ja sitten ihmetellään ettei nykykersat liiku. Minä myöntelen ja paasaan mukana.

Tykkään väittelyistä, saan aina sanani väliin. Nauran kovaa eikä ääneni jää kurkkuun korisemaan ja vapisemaan. Olen sitä mieltä että täällä ei kenelläkään ole mitään hävettävää. Jos sanoo jotain, niin sanotaan sillä lailla että joka tavu kuuluu kunnollisesti. Kaikenlaista narisijaa päästetään radioon asti. Ne lopettaa joka lauseen kuin olisivat kurkottamassa märkää lakanaa yli pyykkinarun ja henki loppuisi justiinsa.

Kun pesin tämän kotimaisen naisen selkäpuolta ja vasenta pakaraa, oikea pakara alkoi hyllyä ja löllyä siinä vieressä. Nainen oli hiljentynyt, se oli hyvä merkki. Alkoi olla rentoa lihaa ja lihasta. Ehkä hän vasta uumoili raskautta, ei ollut varma itsekään. Olisi kysynyt minulta. Pian madame ei pystyisi enää mahallaan makoilemaan. Raajat kuurasin kovan pesu-sienen karkealla puolella. Pään pesua varten pyysin istumaan valkoiseen muovituoliin, suihkutin tuolin ensin lämpimällä vedellä, tuolin sileä pinta tuntuu asiakkaan pyilyä vasten liukkaalta ja märältä muttei kylmältä. Jotkut hössöttävät peflettien kanssa, tällä ei ollut mukana mitään istuinalustoja. Tukanpesun tein pyöreällä sinisellä pääkammalla. Ennen pesin käsin, nykyisin nivelten väsymisen vuoksi otan etäisyyttä asiakkaiden päänahkoihin pääkamman verran. Ellei erikseen toivota käsi-käsittelyä.

Ja maksu vain käteisellä, 9 euroa. Sen asiakas käy pyyhkeeseen kietoutuneena hakemassa puisesta vaatesäilytyslokerostaan.

MISSÄ MINUN SILMÄLASINI OVAT?

ALLI. Kun elin, minulle tuotti kovasti päänvaivaa kaikki loke-
rointi ja valitseminen. Se oli rehellisesti sanottuna vaikeinta
elämässä. Aina piti tietää, miten jokin suhteutuu kaikkeen
muuhun. Talvi-ilta, makkarakeitto. Saksofonin ääni ja sen he-
rättämät liian painavat tuntemukset. Sipulikasvien tuoksu tai
lentokoneen jyly. Kannattaako pelata Pennut piilosilla -peliä
Epun kanssa vai läksyttää Simppaa siitä että se oli lintsannut
historiantunneilta. Mihin vähän aikansa käyttäisi, mihin piti
panostaa. Oliko päiväuni laiskottelua vai kuin panisi rahaa
pankkiin. Helli! Nauti! Nosta jalat ylös! käskivät naistenleh-
det. Kumpulan kaihoisa mustarastas luritti ja Allastien oma
satakieli myös, entä huumaavat tuomenkukat kun terälehdet
lumisateen lailla lentelivät tuulisina toukokuun loppu-
päivinä. Minä pälistelin ja vastaanotin enkä ollut tilanteen
herra.

Maailma hämmensi minua. En hallinnut kokonaisuutta.
Tämä hallinnan puute määräitti koko elämäni. Mapitus,
värilliset muovitaskut ja post-it-lappuset eivät tuoneet hel-
potusta, kun ei ollut systeemiä. Tietokoneelta en meinannut
löytää mitään, mitä sinne olin joskus tallentanut. Missä
valokuvat, tiedot, dokumentit olivat. Sanottiin, että siellä ne
kaikki tiedot ovat, koneella, netissä, hyvässä tallessa, mutta
minusta sinne hukkui asioita.

Elämästäni leijonanosan haukkasi silmälasien ja kaiken
muun etsiminen.

Mihin kansioon tiedosto pitäisi tallentaa (kun kyseessä on
oma elämä, tästä perspektiivistä katsottuna loppuunhirtetty

kuin peräpukama), en tiennyt. Kuuluuko tämä tunne kategoriaan rakkaus/itsekkyyys/äitiys/nuoruus/keski-ikä/vanhenemisen pelko & torjunta/sairaus, ja mihin joudun tämän tunteen kanssa, liiketuksen noloon suohon, vaivaantuneisuuden tuttuun huttuun, unohduksen ummehtuneeseen kammariin, ulkopuolisuuden kylmiöön vai ylitunteellisuuden yläparvelle.

Ja mikä on nykypäivän iskulause täältä pilvenlongalta katsottuna? Tällaisia sekavia minulla on aikaa mietiskellä täällä, missä aikaa ei ole.

”Myykää kaikki vaan”?

”Olennainen mahtuu tabloidiin”?

Ja joka kerta ryömin pois kaikesta sanomastani kuin käärme nahastaan.

Meillä on kieli, jotta voisimme olla mykkiä. No, kaikkein mykin meidän perheessämme oli metelöivä isä eli ensimmäinen aviomieheni Juho, nuorena kiiman ja estoisuuden sekaisesti naitu.

Juhon erikoisala oli live-elektroniikka. Suomeksi sanottuna se on äänten järjestelyä. Ääni jossakin tilassa, painotti Juho.

Äänet hätätilassa, ajattelin minä salaa joskus hänen tuoksistaan.

Juho kiersi paljon, häntä tarvittiin. Kotona ollessaan Juho tuotti, sämpläsi, muokkasi ja miksasi ääniä äänieristetyssä pihastudiossa yksinään kummallisten värkkiensä ja soittimensa kanssa, kunnes yhtenä loppukesän iltana sanoi ettei enää rakastanut minua vaan muuatta pop-jazz-naista. Rakkaus oli siirtynyt. Minusta pop-jazz-naiseen. Jäikö minuun

ANSKU SEUNALA. Tää elämä on yhtä tienhaaraa. Ei jaksais koko ajan päättää. Ruksia rasteja ruutuun. Carpe fucking diem. Meille maailma on auki. Haku-kaavakkeet tuussa koko maiseman leveydeltä.

Aleksis Kiven *Seitsemän veljestä* -romaani on pantu teho-sekoittimeen ja siirretty nykypäivään. Tällä kertaa puheenvuoron saavat ennen kaikkea naiset, heidän halunsa ja unelmansa. Miten ihana on Wenla Männistö, jota kaikki sällit fanittavat? Tai millainen on hänen järkevä mutta salaperäinen äitinsä, kumpulalainen kättilö Marja Männistö? Oman äänen saavat myös veljesparven äiti Alli Jukola, joka pohdiskelee mennyttä pilvenlongalta käsin, suorapuheinen ja häpeämätön pesijä Kajsa Rajamäki sekä enkeleihin uskova Ansku Seunala. Huonomaineiset Jukolan jolpit vain heittävät löysää läppää television sotasarjojen äärellä.

WENLA MÄNNISTÖ. Kun tietäis missä Juko Brossit tällä hetkellä vaikuttaa.

ANSKU SEUNALA. Ne on paossa tätä yhteiskuntaa.

AAPO JUKOLA. Me ei olla syrjäytyneitä.

JUSA JUKOLA. Me ollaan keskeisiä.

ALLI JUKOLA. Rakastin poikiani niin että sattui ja helisi.

PÄÄLLYS: MARKKO TAINA | PÄÄLLYKSEN POHJAKUVA: ISTOCKPHOTO
ISBN 978-951-31-7983-0 | WWW.TAMMI.FI | 84.2

